

ІСКОРКА (ФАКТИЧНИЙ РОЗМІР)

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

*Гріні — Прикрий випадок із горлицею —
Одержимість крилами — Моя сім'я —
Вплив сера Річарда Еджворта*

Коли мені було сім років, я знайшла іскорку, що лежала мертвою на лавці край лісу, який обрамлював наш сад, там, де садівник ще не прибрав. Заворожена, я обережно підняла її, щоб показати мамі. Та перш ніж устигла донести іскорку додому, вона перетворилася на попіл у моїх долонях. Мама скривилася від огиди й наказала негайно помити руки.

Наша кухарка, висока й цибата жінка, яка, попри свій вигляд, готувала неймовірні супи та суфле (у такий спосіб руйнуючи стереотип, що худий кухар — поганий кухар), відкрила мені таємницю, як можна зберегти іскорку після загибелі. Одну з них вона тримала на своєму туалетному столикові й показала мені, коли я, засмучена втратою та ще й докорами матері, пришкандибала на кухню.

— Як вам це вдалося? — запитала я, витираючи сльози. — Моя зовсім розсипалася.

— Усе завдяки оцту, — відповіла кухарка, і саме ці слова вказали шлях, який визначив моє майбутнє.

Якщо з моменту загибелі іскорки минуло небагато часу, її ще можна зберегти, зануривши в оцет (про що, без сумніву, знає багато хто з вас). Сповнена рішучості, я вирушила

до саду на пошуки, прихопивши банку оцту, що так випи-
налася з кишені сукні, аж перекосила спідницю. Перша
іскорка, яку я знайшла, утратила праве крильце під час
бальзамування. Але не минуло й тижня, як я натрапила
на новий, цілісінський екземпляр — іскорку завдовжки
з мізинець, із лусочками смарагдового кольору. Я була
безмежно винахідливою дитиною, тож назвала його Грі-
ні — зелененьким по-простому. Він і донині стоїть на по-
лиці в моєму кабінеті, розправивши крихітні крильця.

У ті часи я колекціонувала не тільки іскорок. Я постій-
но приносила додому різних членистоногих (раніше іс-
корок класифікували як вид комах, що лише нагадують
драконів, хоча тепер ми знаємо, що це твердження хиб-
не), а також багато інших дивовиж: цікаві камінці, пта-
шине пір'я, яєчну шкаралупу, різні кісточки. Маму тіпало
від моїх знахідок, аж поки я не домовилася з покоївкою,
пообіцявши їй додаткову годину відпочинку на тиждень
в обмін на те, що вона ані словом не прохопиться про мою
таємницю. Відтоді я зберігала свої колекції в коробках із
під сигар та інших дрібниць, надійно схованих у шафах,
до яких мама не заглядала.

Безперечно, на формування моїх схильностей впли-
нуло те, що з-поміж шести дітей я була єдиною донькою.
Я росла серед хлопчаків у віддаленому будинку в перед-
місті Темширу, тож вважала, що збирати дивний дріб'я-
зок — це звичне заняття для всіх дітей, незалежно від
статі. Материні спроби виховати мене як леді, на жаль, не
мали успіху. Деякі захоплення я успадкувала від батька,
який, як і належить джентльмену того часу, цікавився ста-
ном справ у багатьох сферах: юриспруденції, богослов'ї,
економіці, природознавстві й інших науках.

Решта, гадаю, стали результатом моєї вродженої допит-
ливості. Я часто сиділа на кухні (мені не просто дозволяли

там тинятися, а навіть заохочували, бо тоді я принаймні
не копірсалася в бруді й не псувала суконь) і засипала
кухарку запитаннями, поки та патрала курячу тушку для
супу.

— Навіщо курці кістка бажань? — якось запитала я.

Одна зі служниць на кухні відповіла мені глузливим
тоном дорослого, що розмовляє з дитиною:

— Щоб загадувати бажання! — сказала вона з усмішкою,
простягаючи мені обчищену кісточку. — Візьми з одного
боку...

— Я знаю, що ми робимо з ними, — нетерпляче відріза-
ла я, невиховано її урвавши. — Але ж курям вона не для
цього потрібна, інакше вони не забажали б опинитися
в каструлі, у якій вариться наша вечеря.

— Святі небеса, дитинко, звідки мені знати, для чого
вони їм, — відповіла кухарка. — Проте я помічала ці кіс-
точки в різних птахів: курей, індиків, гусей, голубів.

Раніше я й не припускала, що всі птахи мають таку
особливість, тож ця думка заінтригувала мене. Невдовзі
допитливість підштовхне мене до вчинку, про який со-
ромно згадувати й донині. І не через сам учинок (бо таке
я відтоді робила чимало разів, хоч і ретельніше та з науко-
вим підходом), а через те, як я його здійснила — потайки
й бездумно.

Якось на прогулянці я натрапила на мертву горлицю,
що лежала під живоплотом. Одразу пригадалися слова
кухарки про те, що всі птахи мають кістку бажань. Вона не
згадувала горлиць, але ж вони теж птахи, правда? Мож-
ливо, мені вдасться дізнатись, для чого птахам ці кістки,
бо, спостерігаючи за тим, як лакей розрізав гуску за обід-
нім столом, я так і не знайшла відповіді на це запитання.

Я взяла тіло горлиці та сховала його за копицею сіна
біля сараю, усередину якого потім прокралась і поцупила

складаний ніж старшого брата, Ендрю, щоб він нічого не запідозрив. Повернувшись надвір, узялася за дослідження.

Мій підхід до справи був організований, хоча й не зовсім розсудливий. Я бачила, як покоївки обскубують птахів для кухарки, тож розуміла, що насамперед слід позбутися пір'я — завдання, що виявилось складнішим, ніж я очікувала, і жахливо неприємним. Проте це дало мені змогу зауважити, що стрижень пера стримить із фолікула (цього слова я тоді ще не знала), і роздивитися різні види пір'я.

Більш-менш обскубавши птаха, я деякий час ворушила його крилами та лапами, спостерігаючи, як вони рухаються, і, щиро кажучи, набиралася сміливості здійснити задумане. Урешті-решт допитливість узяла гору над гидливістю, і я приставила братів складаний ніж до шкіри на череві птаха та зробила надріз.

Запах був жахливий — пригадуючи ту ситуацію, я впернена, що продірявила кишківник, — але захоплення не полишало мене. Я розглядала кавалки плоті, що показалися назовні, не знаючи, що це за органи, адже печінку й нирки я раніше бачила хіба що на тарілці за обіднім столом. Однак я впізнала кишківник і тверезо припустила, де розташовані легені та серце.

Переборовши відразу, я продовжила роботу: здирала шкіру, відривала м'язи, досліджувала, як усе це зв'язане між собою. Поступово одна за одною оголювала кістки, дивуючись делікатності крил і широкому кілю грудини.

Щойно я дісталася до кістки бажань, як почувла зойк позаду себе. Обернувшись, побачила конюха, який нажахано витріщався на мене.

Він хутко накивав п'ятами, а я тим часом убезтямі намагалася приховати безлад, накладаючи сіна на розтерзану тушку горлиці. Але так метушилася, що тільки погіршила ситуацію. Коли на місці події з'явилася мама, то побачила

мене — укриту кров'ю, шматками пташиної плоті, пір'ям, сіном, ще й залиту слізьми.

Не буду обтяжувати читачів детальним описом того, як мене покарали; найсміливіші з вас, безперечно, переживали подібні наслідки власних витівок. Зрештою я, відмита й присоромлена, опинилася на ахійському килимі в батьковому кабінеті.

— Ізабелло, — суворо мовив він, — що змусило тебе так учинити?

Слова ринули з мене рікою: я розповіла про знайдену горлицю (кілька разів запевнивши батька, що та вже була мертвою, коли я на неї натрапила, і що я жодним чином не причетна до її загибелі) та про цікавість до кістки бажань. Я говорила й говорила, аж поки батько підійшов, опустився переді мною навколішки, поклав руку на моє плече й нарешті змусив замовкнути.

— Ти хотіла зрозуміти, як вона функціонує? — запитав він.

Я кивнула, стримуючи слова, готові знову политися суцільним потоком.

— Така поведінка не личить юній леді. Ти це розумієш? — зітхнув він.

Я знову кивнула.

— Тоді переконаймося, що ти це запам'ятаєш, — сказавши це, батько однією рукою розвернув мене, а іншою тричі ляснував по сідницях так сильно, що сльози миттю навернулися на очі.

Оклигавши, я помітила, що він відійшов до стіни кабінету, щоб дати мені час заспокоїтися. Полиці були заставлені книжками, і деякі з них, як мені тоді здавалося, важили стільки, скільки я сама. (Звісно, це виявилось чистісінькою вигадкою: найважча книжка в моїй бібліотеці — моя власна *De draconum varietatibus* — важить лише десять фунтів.)

Книжка, яку батько зняв із полиці, була значно легшою, хоч і товстішою, ніж ті, які зазвичай дають семирічній дитині. Він уклав її мені в руки та сказав:

— Мама не зрадіє, якщо побачить її в тебе, та я вважаю за краще, щоб ти дізнавалася про те, що тебе цікавить, із книжок, а не з експериментів. А тепер біжи й не показуй їй цього.

Я зробила реверанс і щезла.

Ця книжка й досі лежить на моїй полиці, поруч із Гріні. Батько дав мені «Анатомію пернатих» Готерема, і хоча з моменту її написання наше розуміння предмета значно розширилося, для мене вона стала чудовим вступом у науку. Я лише наполовину розуміла текст, але жадібно поглинула те, що змогла осилити, а над рештою розмірковувала із зачарованим здивуванням. Найбільше мене захопили схеми — витончені детальні зображення пташиних скелетів і м'язів. Саме із цієї книжки я дізналася, що кістка бажань (або, точніше, *вилочка*) зміцнює грудний скелет птахів, а до певних точок на ній кріпляться м'язи крил.

Це виявилось таким простим і таким очевидним: кістки бажань мають усі птахи, бо всі птахи літають. (Про існування страусів я ще тоді не знала, як і Готерем.) Навряд чи це був блискучий висновок у сфері природознавства, але для мене він став справжнім відкриттям. Відкриттям нового світу, у якому можна вивчати закономірності й умови, які на них впливають, а також встановлювати приховані від неозброєного ока факти.

Крила справді стали моєю першою пристрастю. У ті часи мені було неважливо, кому вони належать: голубу, іскорці чи метелику, — важило лиш те, що ці істоти могли літати, і саме тому я їх обожнювала.

Утім, я добре пам'ятаю, що в тексті містера Готерема, який стосувався переважно птахів, час від часу виринали

бентежні згадки про аналогічні будову або поведінку драконового виду. Оскільки (як я вже згадувала) іскорок тоді класифікували як різновид комах, це можна вважати моїм першим знайомством із дивовижним світом драконів.

Мушу хоча б мимохідь згадати про свою сім'ю, адже без неї я не стала б тією жінкою, якою є нині.

Про матір, гадаю, ви вже маєте певне уявлення: вона була чесною та порядною жінкою високого становища й доклала всіх зусиль, щоб навчити мене поводитись як леді. Але ніхто не може досягти неможливого, тож будь-які вади мого характеру не варто ставити їй на карб.

Що ж до батька, то через справи бізнесу він нечасто з'являвся вдома, тому для мене був більш віддаленою, а тому, можливо, і більш терпимою фігурою. Він мав розкіш вбачати в моїх витівках чарівні вибрики доньчиного характеру, тоді як матір мусила мати справу з безладом і зіпсованим одягом, до яких ці витівки призводили. Я дивилася на нього так, як дивляться на другорядного божка, щиро прагнучи його прихильності, але не знаючи, як його умилювати.

Що стосується іншої рідні, то я була четвертою із шести дітей і, як уже писала, єдиною донькою. Хоча й брати значили для мене чимало, більшість з них не часто згадуватиметься в цій розповіді, адже їхні життя майже не перепліталися з моєю кар'єрою.

Винятком став Ендрю, про якого я вже писала: це його складаного ножа я тоді поцупила. Він, як ніхто інший, був моїм відданим співучасником у всіх тих справах, які завдавали матері самих прикросців. Ендрю, дізнавшись про мої криваві витівки за копицею сіна, здивувався так сильно, як тільки здатен восьмирічний хлопчик, і наполог,